

Christian Gottfried Schütz

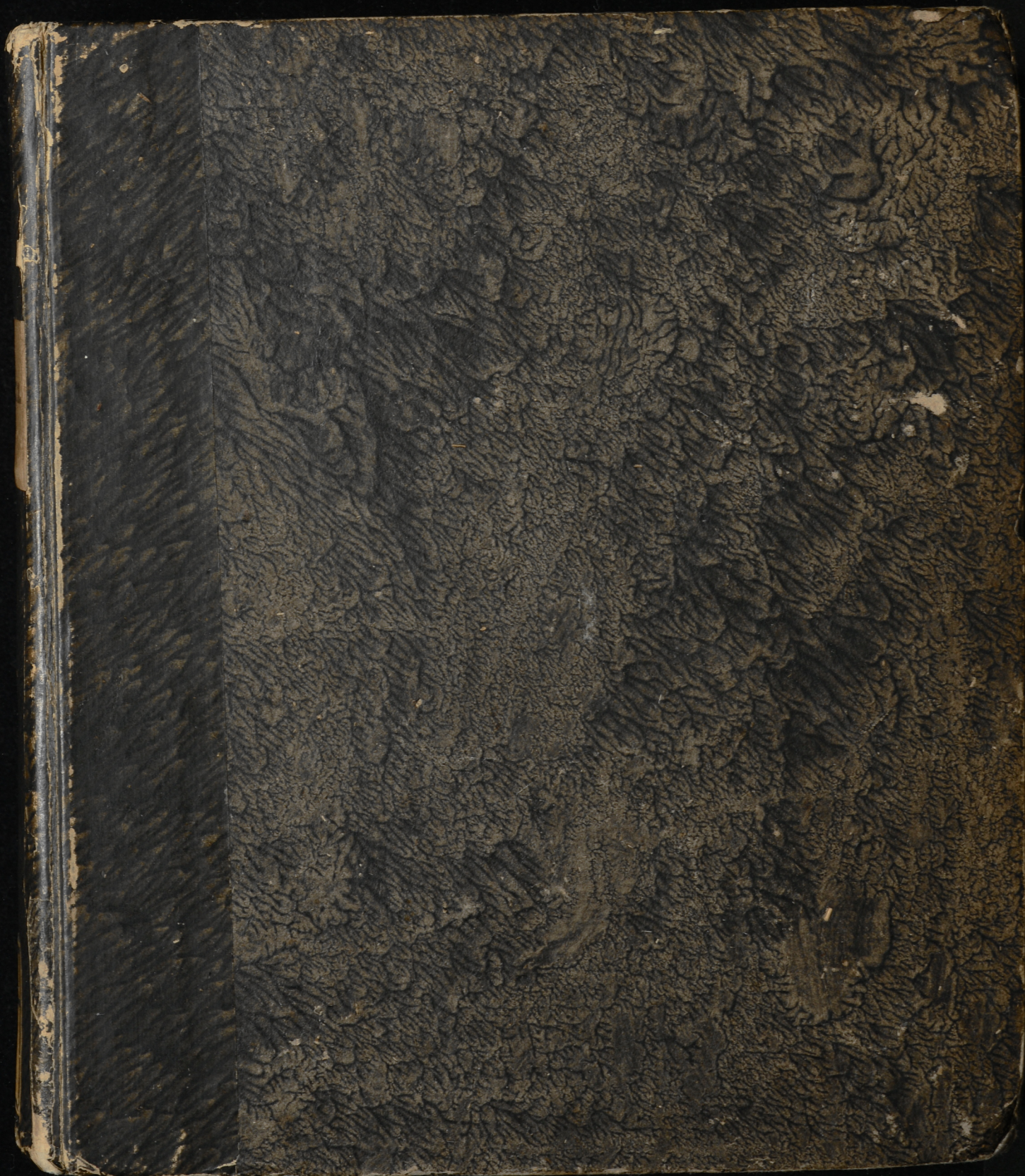
**Orationem Qva Avgvstanae Confessionis Memoria Ex Institvto Lynckeriano
Recoletvr A. D. XV. Novembr. H. XI. In Templo Academico Habendam Indicit Ad
Eamqve Avdiendam Hvmanissime Invitat**

Ienae: Ex Officina Fiedleriana, MDCCXCIV

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862233380>

Druck Freier Zugang

87

Fa 1092 (87.)

A. U. Synonymum
Rostock im Jun. 1815.

Dissertationes

- 1, De veris bonarum artium literarumque incrementis et libertate publica, Oratio, Poëta a Chr. Gottl. Heyne. Göttingen 1763.
- 2, Dissertatio historico-theologica de eos theologicis, col. lectos et Leonem magno pontificem romano septens. auctor Joh. Jac. Griesbach Halae 1768.
- 3, De fide historica et ipsa rerum, quae narrantar naturae, judicanda. auctor Joh. Jac. Griesbach Halae 1768. -
- 4, Orationem Augustanae confessionis memoriae et instituto Lynxiano ipsa tal. Octbr. 1791 habendam, indicat Chr. Godofr. Schütz, prof. ord. Senae.
- 5, quod. scilicet altera
- 6, Oratio in anniversariis inaugurationis faciae academiae Georgicae Augustae, habita a Chr. G. Heyne, prof. eloq. Göttingae 1776.
- 7, Observationes nonnullae ad historiam dogmaticam de spiritu sancto a Joh. Georg Rosenmüller Erlangae.
- 8, De theologiae christianae origine, Dissertatio Leon. Georg. Rosenmüller, Lipsiae. -

9, M. Lams. *Dissertatio de accommodatione*
Christi in primis & apostolicis tribula-
tionibus, 1793.

10, Dr. Ioan. Guil. Rüd. P. P. O. de
Ioannis Baptista in rem christianam
studiis. Sectio I. Erlangae

11, *Sectio II.*

12, Dr. Georg. Friedr. Seiler *summos in theologia*
honores in virum gen. et mas. rev. Gottl.
August de Staenöner rite collatos indicit
Erlangae, 1792.

13, *De vaticinationum causis atque finibus, Dissert.*
Dr. Seiler. Erlangae.

14, *Sectio II.*

15, Dr. Ammon. *brevis argumenti: pro summi*
numinis existentia recognitionis. Pars prior, Erlangae

16, *Pars II.*

17, Dr. Seiler *summos in theol. hon. in Mag. Staenlein*
rite conferendos indicit. Erlangae 1795.

18, Michael Weber, *prof. ord. de diffinitione legitime et*
licet, recte et honesto factorum in libris N. T.
proposito, vulgo neglecto.

19, Michael Weber *ad memoriam resurrectionis Christi,*
rite celebrandam invitat, 1793.

20, *Memoriam natalitatis Jesu Christi quae recitanda*
abitibus commendat academia Jenensis, 1794.

21, *Part. II.* 22, *Part. III.*

22, *Commentatio de consilio, quo scriptor in act.*
apost. concinnandis ductus fuerit, Renae 1818.

23, *De parabolis Christi et notione de adventu*
Christi in N. T. obacis imprimis. Jesu vati-
ciniis Matth. 24 a Tychsen. Göttingae 1785

Josephus Juch

ORATIONEM
QVA
AVGVSTANAE CONFESSIONIS

MEMORIA
EX INSTITVTO LYNCKERIANO

RECOLETVR

A. D. XV. NOVEMBR. H. XI.

IN

TEMPLO ACADEMICO

H A B E N D A M

INDICIT

AD EAMQVE AVDIENDAM

HUMANISSIME INVITAT

CHRISTIANVS GODOFR. SCHÜTZ

ELOQV. PROF.

I E N A E.

EX OFFICINA FIEDLERIANA cl^o 13 CCXCIV.

Quam vellemus omnibus religionis christianae doctoribus rerumque ecclesiasticarum antistitibus altissime inhaesisset, semperque animis obversata fuisset Ciceronis sententia qua (*de Nat. Deor.* lib. I. c. 2.) *in specie fictae simulationis, sicut reliquas virtutes, ita pietatem inesse non posse* verissime pronuntiavit. Sed inde a primis religionis a Christo institutae initiis haec labes ecclesiam invasit, ut cum doctores multo magis de certa quadam fidei regula discipulis tradenda, quam de animis ad verae virtutis sensum atque amorem assuefaciendis laborarent, aut certe quid ab homine christiano credendum esset, prius exponerent, quam quid omnino ab hominibus officii causa fieri deberet, multis identidem artibus fallaciisque utendum esset, quae ab sinceritate animi valde abhorrent, saepiusque in simulationem homines conjicerent, vero Christi et apostolorum consilio prorsus contrariam et inimicam. Etenim si Paulus Timotheo (*epist.* I. c. I. v. 5.) praecipit τὸ τέλος τῆς παραγγελίας esse ἀγάπην ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ, καὶ συνειδήσεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ΑΝΥΠΟΚΡΙΤΟΥ, quid quaeso luculentius est, quam eum omnem doctrinam ad verae humanitatis officia, ad recte factorum conscientiam dirigi intendique voluisse, in iisque rebus, quibus fidem adhiberi veller auditoribus, quidquid factum, fucatum aut simulatum esset sive in doctoris disciplina, sive in discipulorum mentibus prorsus improbasse? Quid? Cum Petrus (Actor,

)(2

V. 34)

V. 34) aperte profitetur: Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός· ἀλλ' ἐν παντί ἔθνη ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστι· potestne dubitari, quin multo majoris momenti ad benevolentiam dei conciliandam esse censuerit, recte vivere, quam, quae credenda puraret, obsequiose credere!

Omniū nimirum nationum de rebus divinis opiniones, ipsaque de Christi persona, natura, muneribus ac meritis decreta multum et antiquitate et certitudine superat lex de officio hominibus colendo, non illa quidem prius scripta quam nata, ex ipsaque hominis natura nullo non tempore, etiamsi omnes qui unquam scripti sunt libri interciderent, haurienda. Quam quidem ab ipso quoque Christo antiquiore in loco positam fuisse, quam magnificas de ipsius persona ac dignitae opiniones, certissime efficitur ex nobilissimo carmine Matth. VII. 4. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, εἰσέλυσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Quam bene de religione Christiana, de pietate, ac virtute de felicitate generis humani actum fuisset, si ii, quorum eurae res ecclesiastica credita erat, nihil aliud, quam id quod ad emendandos animos, eosque in omni officii genere continendos pertineret, spectare voluissent. Huic enim consilio absque fuco ac fallaciis satisfieri poterat. Sed quoniam in eo acquiescere jejunum ac sterile videbatur, scilicet a vera quae christianum doctorem decebat ἀφελεία ad omne genus calliditatis, simulationis, fraudis denique religiosae, passim descivere. Quo ex fonte primum nobis propullulasse videtur *allegorica* scripturae sacrae s. Veteris s. novi

novi testamenti *interpretatio*, quae omnem profecto sensus veritatem ita corruptit et obliteravit, ut quicquid aliquis ex quocunque loco efficere vellet, id nullo negotio efficeret. Non omnes quidem doctores christianos, qui hac interpretationis via usi sunt, fraudis accusare animus nobis est; cum enim ineptum allegorias venandi studium non solum Judaeos, verum etiam Alexandrinos grammaticos, qui Homerum aliosque poetas hoc modo interpretarentur, occupasset, fieri vix potuit, quin multi Christianorum doctores, praefectim in schola Alexandrina enutriti, eodem vitio corriperentur. Fuisse tamen multos, qui hic lusum potius ingenii et praestigias quasi quasdam interpretis de industria sectarentur, quam de vero scriptorum sacrorum sensu intelligendo solliciti essent, vel hoc argumento intelligitur, quod Arnobius in disputatione *adversus gentes*, grammaticis et philosophis allegoricam fabularum interpretationem, ut fictam et falsam, exprobrat. Quidni igitur, qui recte intellexissent hanc interpretandi rationem in fabulis graecorum epicis consistere non posse, iidem multo facilius eandem in *πρωτοις* historiae et legis Judaicae *στοιχεις* multo ineptius adhiberi vidissent, nisi hac tanquam esca objecta homines citius ad amplectendam religionis Christianae formulam perducere, aut facilius in eam adamata contineri posse, sibi persuasissent?

Ex eodem fonte manavit improbum illud studium dogmatum quorundam causa auctoritates confingendi. Cujus generis est suppositio Oraculorum Sibyllinorum, quibus Clemens Alexandrinus alique scriptores ecclesiastici, tanquam antiquis illis dudum deperditis, usi sunt. Quae quidem fraus, etsi minus detrimenti invexit in ecclesiam quam illa Pseudo-Isidori decretalium confictio, homine tamen Christiano prorsus indigna erat, et, a vero pietatis sen-

fu vehementer abhorrebat. Etenim, qui unum aliquod leviu-
sculum mendacium, unam aliquam pusillam fraudem sibi religionis
causa licere putat, is sensim eo delabitur, ut ne in maioribus qui-
dem rebus mendaciis et fraudibus absteineat. Ex quo omnium offi-
ciorum perturbatio exoritur necesse est, et magna honestatis per-
versio. Inde factum est, ut quod olim orthodoxi haereticis cri-
mini dedissent, v. c. Tertullianus Marcionitis, eos nonnulla
scripturae loca adulterasse, id postea dogmatum quorundam ab or-
thodoxis receptorum causa in ecclesia catholica perpetraretur, cu-
jus rei clarissimum habemus exemplum, 1 Joh. V. v. 7. sive eum Vi-
gilius Tapseus primus introferit, sive alius quidam tenebrio, dog-
mati de trinitate favens; nam casu quodam vel ex interpretamento
in textum irrepsisse vix est credibile, quamquam *Michaelis* (Einl.
in die göttl. Schriften des neuen Bundes edit. IV. p. 1554.) spe-
ciosius quibusdam usus argumentis huic opinioni fidem facere co-
natus est.

Utrum in disciplina arcani ab antiquioris ecclesiae antistitibus
usurpata atque in illa quam dicebant secundum *oinovopíav* dispu-
tandi ratione fraudis aliquid subfuerit, jam a multis quaesitum
est; quantum autem conjectura attingere licet, innocentior dis-
ciplina arcani fuisse videtur, nihilque aliud nisi vel prudentem
cautionem, ne ob *sacramentum fidei*, quod dicebatur, temere di-
vulgatum in vitae periculum sine necessitate incurrerent, vel in eru-
diendis catechumenis artem quandam faciliorem demum rebus ex-
plicatis ad abstrusiora pergendi habuisse videtur. Contra in disputa-
tionibus secundum *oinovopíav* doctores illos haud raro aculeata so-
phismata, laqueosque cavillationum consulto adhibuisse, exemplo-
que minime laudabili non quid veritati, sed quid partibus suis con-

conduceret spectasse ingenue fassus est Cl. *Schröckh* (christl. Kircheng. P. IX. p. 392. seq.) Neque vero id cuiquam dubium esse potest, altercationes Tertulliani, Hieronymi, Augustini aliorumque adversus haereticos disputantium intelligari.

Verum nulla re hominum pietatem male interpretantium fraus ac fallacia turpius religionem Christianam foedavit, quam infausta miraculorum fictorum fallorumque congerie, qua effectum est, ut superstitio inter Christianos multo quam inter gentes polytheismo addictos turpior nocentiorque invalesceret. Hac enim potissimum imaginum cultus, reliquiarum veneratio, vitae monasticae studium, corporis Christi in s. coena adoratio et transsubstantiationis aliaeque fidei portenta sive progenita, sive corroborata sunt. Quibus quidem malis omnibus facile supersedere potuisset ecclesia, si statim ab initio doctores ab omni simulatione abstinuissent, nihilque pro vero ac certo hominibus obtrussissent, cujus ipsi non haberent luculenta veritatis certitudinisque insignia. Nam nihil est in informandis ad veri cognitionem hominum animis sinceritate dignius aut honestius, a qua si disceditur, fieri non potest, quin virtus quoque incrustetur, veraque summi numinis reverentia in fucatam pietatem, ac simulatam religionis speciem abeat.

Quapropter in saluberima sacrorum repurgatione a Luthero fociisque sec. XVI. instituta, nihil est illa ἀφελεία et sinceritate amabilius, qua viri optimi ac de genere humano immortaliter meriti errores pontificios convincere, ac meliora et veriora populum Christianum docere coeperunt. Et hanc potissimum ab causam, non quod omnia jam confecerint, posteritatiue nihil nisi admirationem conatum suorum reliquerint, nullum unquam tempus cum ceterarum laudum ab iis tot meritis partarum, tum in primis Augustanae Confessionis a. clō I cxxx Carolo V. imp. oblatae, memoriam delebit. Bene igitur ac sapienter instituit b. L. B. a *Lynker*, ut iis, qui stipendio ab eo legato ornati essent, celeberrimae illius apologiae, qua discessionem ab ecclesia pontificiorum factam defenderunt, memoriam oratione publica recolendam.

dam injungeret. Cui quidem officio non magis honesto quam
jucundo castino die satisfaciet

IOANNES HENRICVS MEY

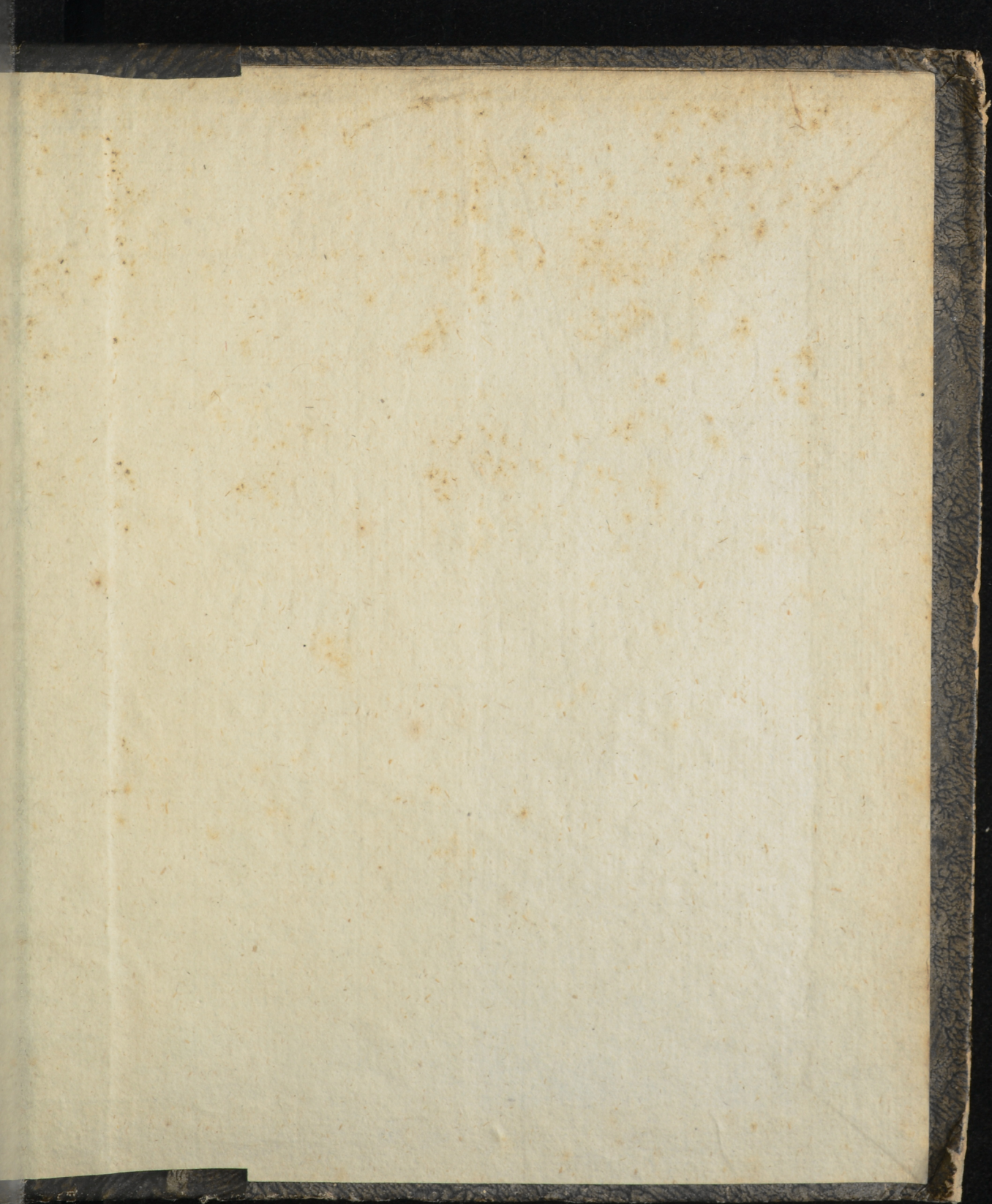
VINARIENSIS,

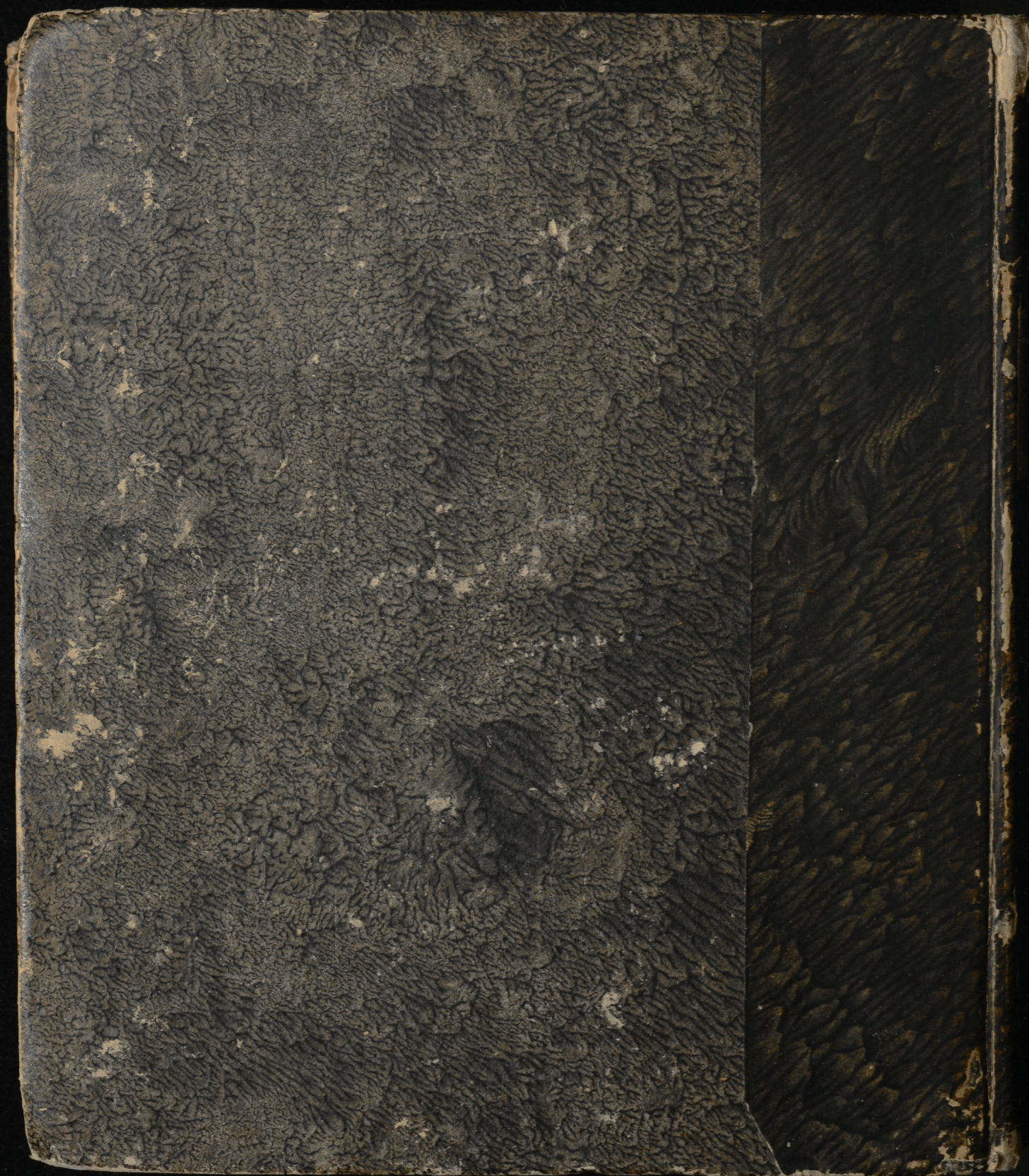
Ministerii ecclesiastici candidatus doctrina, industria, humanitate,
ornatissimus, orationem in templo academico hor. XI. habiturus,
qua *nonnullas sacrorum emendatoris virtutes exemplo Lutheri illu-*
fratas adumbrabit.

Cui ut benevoli faventesque intersint MAGNIFICVS ACADEMIAE PRORECTOR, ILLUSTRISSIMI COMITES, PATRES ACADEMIAE CONSCRIPTI CETERIQUE PROFESSORES AC DOCTORES EXCELLENTISSIMI CLARISSIMIQUE, HOSPITES OMNIUM ORDINUM SPECTATISSIMI, CIVES DENIQUE GENEROSISSIMI NOBILISSIMIQUE, humanissime rogo, sperans interim fore, ut ipse sibi orator comita et luculenta oratione audientiam faciat, tantum abest, ut, si frequentes convenerint auditores, id petitioni magis meae sim, quam expectationi de eo conceptae tributurus.

P. P. Jenae d, XIV. Nov. MDCCCLXXXIV.

- 24, *Doquintur, quatenus disciplina religionis
et theologiae christianae pendeat ab historia
Iesu Christi. Auctore Ammon. Göttingae*
- 25, *Variarum de origine fessu sententiarum experientia
Göttingae.*
- 26, *Continuae de futura corporum exanimatorum
inspiratione, aut christi um historia. Auctore
Staudlin. Göttingae.*
- 27, *Comment. de legio Noeicae momento et
ingenio, collectione et effectibus. Auctore
Staudlin. Part. I. Göttingae 1796.*
- 28, *Sectio II.*
- 29, *De religione naturali publica. Auctore Staudlin.
Göttingae. —*
- 30, *Declaratur diversitatis linguarum ex
traditione Semitica Origines. Auctore Eckhorn
Göttingae 1788.*
- 31, *Über die Verfassung des preussischen Königs,
verfasst von Dr. Ammon. Göttingen 1795.*
- 32, *Über die Aufklärung des inneren Mordes einiger
inneren Mythen mit dem moral. Mod. in
Sachliche Darstellung von Dr. Ammon.
Göttingen, 1796. —*
- 33, *Von der Aufklärung und der Erbschaft des
moralischen geistl. Aufbaus. von Dr. Ammon,
Göttingen, 1797. —*

II

Salom. 9, 1.), alma mundi conditrix, hominumque
 Prov. 8, 31. Sap. Sir. 24, 6 f. Ioh. 1, 5.), post multos
 osque irritos mortalium erudiendorum conatus (Sap.
), in terra Israelitica fixit pedem (κατεσκηνωσε v. 8.
), humanamque sibi Iesu Christi formam induit. 'O
 ἐγενετο: diuina sapientia inter Iudaeos surrexit,
 o vnita. Praeter moralem istam diuinae sapientiae
 nem vix opus erat, vt alia historiae I. C. primordia
 aret, quamuis accurate satis et sine vllis traditionum
 de illis exponere potuisset.¹⁶⁾ Eandem viam in-
 dius Paulus, qui diuina Messiae praedicata colli-
 atenus a Ioanne differt, vt in sapientiae, quam sum-
 en in Messiam transfudit, descriptione non Iesaiam,
 biorum auctorem sequatur, quare factum est, vt
 imum a Deo creatum (πρωτοτοκον πασης κτισεως
) esse adfirmet, quum de sapientia idem contendat
 v. 8, 22. קנני (ἐκτισε Deut. 32, 6.), חללתי, ררכו, ראשית דרכי
 (ισμα). Ioannes autem, spiritum sapientiae inter
 Dei attributa referens,¹⁸⁾ τον λογον vere Θεον, hunc-
 ενσαρκωθεντα esse adferit.¹⁹⁾ Plura decerpere ex
 historia

HERDER *vom Erlöser der Menschen*, p. 60 sqq.

OPPE ad Rom. IX, 5.

ICHHORN l. c.

dam hanc in rem iam bene disputata videas in cel. HEZELII
Schriftforscher, tom. II. p. 549 sqq. De discrimine Christolo-
 oannis et Pauli, quod hic innuere tantum licet, alio loco co-
 exposituri sumus.

35.
3
3
31.
29.

